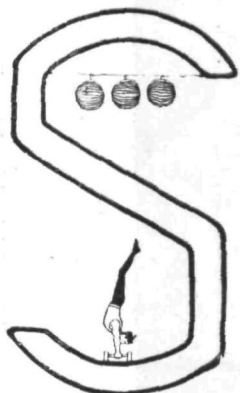

IVO TROŠT:

Na prepovedanem potu.

Povest.

1.

S eveda se mu je zgodila nesreča, pa jo je tudi zaslužyl — sosedov muc — tigrasti kožuhar. Tako so ga namreč zmerjali, kadar je neznanokam zginjla iz jedilnice klobasa, kadar je nevidna moč posnela z maščovitega mleka v mlečnici in je zopet neznan oblast oddala sladko smetano — v druge kraje. Muc kožuhar je bil stare mere tat in nove mere prekanjenec. Poleg sladkosnedih razvad je hotel biti še največji poštenjak na celem svetu. Človeško govorico je umeval popolnoma, še več: znal je človeku iz pogleda in iz glasu razbrati dobro ali slabo voljo, ki ga je z njo vladal zapovednik in gospodar.

»Samo govoriti mu je še treba,« je rad ponavljal sosed, ko je kožuhar modro sedel poleg njega na zapečku, si lizal tačke in umival kosmato lice ter predel v udobni brezdelnosti. Toda nasprotno je takoj zamijavkal nevsečno, če je le kdo črhnil besedico »miš.« Kaj šele, če so domači glasno tožili o mišji nadlegi, ki navzlic mačji marljivosti širi svojo oblast na škodo človeštvu. Tedaj je tigrasti kožuhar ponosno dvignil rep kakor kossec koso preko rame in ostavil zabavljajočo družbo meneč z Goethejem:

Pustite pse naj lajajo,
to kaže, da mi jahamo.

Ko je pa ujel miško, jo je tudi zmagovito pritresel pred zbrano družbo hvale mu dolžnih domačinov, jo položil na tla in se vprašajoče oziral po nekdanjih grajalcih: Kaj hočete še več, vi godrnjači! Če znate vi bolje loviti miši, pokažite! Mišji lov je prav tako imenitna spretnost kot vsaka druga. Umem je pa jaz, ne vi, gospoda slavna! Brez zamere!

Za sklep je glasno kihnil in pogladil brke.

»Priden, priden, kožuhar!« ga je zahvalil gospodar, a muc je miško zadovoljno pospravil v brezno pozabljenosti, kakor ob skrivnih priložnostih klobaso ali slastno smetano. Ta je bila njegova razvada, strast in poguba.

Znal se je muc za svojo gospodinjo ali za otroki tako spretno zmuzniti v jedilnico, kjer so bili dobri založaji, da ga ni nihče opazil. Kožuhar se je znal prav tako neopažen ukrasti zopet iz jedilne shrambe in se v enem skoku spraviti v svoje neoporečno kraljestvo na zapeček, kjer je vlekel dreto kakor vsak drug poštenjak. Domači so mu to drznost zame-

Na prepovedanem potu.

rili huje nego tatvino samo. Za vse sramotilne in zmerjalne besede je imel muc samo pomilovalen pogled, samo nedolžen mijav, češ, kaj pa hočete nam, ki smo zvesti in zanesljivi!

Tožil je hinavski, kako se mu godi krivica. Nekoč je bil toli drzen, da si je po slastni malici v jedilnici zložno brisal brke na zapečku, brke, še bele od mlečne smetane. Vsi domači so vedeli, da je bil zopet po svojem nečednem poslu. Gledal je pomilovalno, a mijavkal tako izzivalno in tožeče kot otrok, ki mu je maček pojedel močnik iz skledice in slednjič še prevrnil posodo.

Tisti dan je bila o mucu sklenjena obsodba.

»Past mu nastavimo. Ko se ujame poleg mlečne posode v smetano, ne bo več pogledoval pomilovalno, ne bo se več pritoževal o krivici, ki se mu ne godi. Ob zlobnem početju ga moramo zasačiti. Prej ne bo kaznovan, hudobnež.«

Tako je odločil sosed, otroci so pritrdili.

Muc ni smel slišati teh besed. Zato ni niti slutil, kaka nevarnost se snuje zanj in za njegovo kožo.

2.

Neko popoldne kmalu potem je pripravljala soseda otrokom za malico mlečno kavo. Navadno je temu poslu prisostvoval tudi muc z visoko dvignjenim repom. Danes ga ni bilo.

Otroci so težko čakali jedi in sedeli okolu mize, nekateri so bobnali z žlicami in žličkami po mizni plošči, drugi tožili, kako so gladni. Mati je komaj mirila neučakljivo družinico, kar zaropoče nekaj v jedilnici tako otlo in močno, kakor da je kdo spustil od stropa na tla velik kamen.

Družina se spogleda. Ropot utihne. Celo glad sam umolkne. Strah o belem dnevu! Kdaj se je zakasnil? — Dolgo ni bilo treba ugibati. Iz jedilnice je prihajal milo tožeč glas muca kožuharja: Mi-jav, mi-ja-av! Bo-li, boli-i! Pomagaj, mi-jav, kdor more, mija-av!

Otroci se spuste v tek proti durim v jedilnico, mati za njimi. Komaj jih dohiti, da jim odpre. Grozen prizor! Tigrasti kožuhar je prejel za tatvino in hinavstvo zaslužen kaznen. Na tleh poleg jeklenega skopca toži ponosni muc in boleče mijavka, ker ne more oprostiti nog iz zob trdno sklenjenih skopčevih čeljusti. Skrivno in varno je bila nastava pripravljena na mlečni omari. Muc je ni zapazil. Zato je potegnil za seboj na tla, ko ga je prijela past na prepovedanem potu, še latvico z mlekom. Na tleh se je prevrnila, smetana in mleko sta se razcedila po podu. Muc se jih ni mogel lotiti. Past ga je držala neizprosno. Konec je bil njegovi razvadi in njegovi zvijači.

Otroci so privoščili predrznemu tatu, da ga je dosegla kazen. A kmalu se jim je zasmilila uboga žival, ki si ni mogla pomagati iz nesreče. Spomnili so se muca, starega znanca, ki je neštetokrat pomagal pri raznih zabavah ali vsaj všečno vlekkel dreto zraven. Dostikrat je tekal za na-

gajivo miško, lovil vrabce in podil piščeta na dvorišču. Zato so prosili mater, naj odpusti znancu in ga reši trpljenja.

Soseda stopi z nogo na zmet, ki je tiščala obe čeljusti, skopec se razklene in obe pregrešni tački sta zopet prosti. Toda, joj! Hoditi ne more. Desno nogo mu je past hudo strla. Muc je legel na tla in jo lizal. Otroci so menili, da bi bilo dobro rano obvezati, ustaviti kri in bežati k mami. A grešnik muc!

Mati ga pobere in molče odnese na zapeček. Otroci so spremljali z žlicami v rokah žalostni sprevod. Pozneje so ponujali ranjencu boljših prigrizkov in založajev, da bi skoraj okreval. Menili so, da ne bo poslej več lizal smetane in jedel klobas. Kaj še! Kakor prej mu je dišalo, samo pred mlečnico se je vselej ustavil, obliznil desno — že zdravo nogo, krepko kihnil in se vrnil na zapeček buditi spomine o prežitih bolečinah.

Dedek.

Pomlad zopet v vas prihaja..	Dedek, dedek, pojte z nami:
Že vijolice duhtijo,	Ringa, raja, ringa, raja...
v logu pesmice donijo...	V srcu mu mladost zaraja,
Pleše deca ringa-raja...	se iz spanja duša vzdrami.

Dedek v krogu zavrti se...

Leta mlada se vzbudijo.

mu spomine oživijo...

Z deco pleše, pomladi se...

Vinko Klanšek

